

เพลงเรื่องสารคดี: กรณีศึกษาทางบ้านขมิ้นและทางวัดกัลยาณมิตราวาส
(THE SARATEE STORY SONG: A CASE STUDY OF BAN KHAMIN
COMMUNITY AND WAT KALAYAMITAWAS COMMUNITY)

กี จันทพร 4336341 MSMS/M

ศศ.ม. (ดนตรี)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์: สจัด ภูเขาทอง กศ.บ., พินิจ ฉายสุวรรณ (ศิลปินแห่งชาติ),
ณรงค์ชัย ปิฎกวัชร กศ.บ., กศ.ม., ศศ.ม.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการใช้มือฆ้อง ความสัมพันธ์ระหว่างเพลง โครงสร้างของเพลงทางบ้านขมิ้นและทางวัดกัลยาณมิตราวาสในวงการดนตรีไทย โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร และจากการสัมภาษณ์ผู้มีความรู้ด้านดนตรีไทย

ผลการวิจัยพบว่า เพลงเรื่องสารคดีทางบ้านขมิ้นและทางวัดกัลยาณมิตราวาส มีการใช้เพลงต่างๆที่อยู่ในประเภทเพลงปรบไก่ เพลงสองไม้ และเพลงลาเหมือนกัน แต่ใช้เพลงเร็วไม่เหมือนกัน มีการใช้มือฆ้องที่คล้ายคลึงกันและนิยมเอาลูกเท้าและลูกโยนมาร้อยเชื่อมต่อระหว่างเพลง เป็นเพลงที่นิยมใช้บรรเลงประกอบพิธีเพื่อให้เกิดความครึกครื้น และเป็นการสื่อสารให้ชาวบ้านในละแวกใกล้เคียงได้ทราบ ตลอดจนใช้แสดงความสามารถของนักดนตรี

ความสำคัญของเพลงเรื่องสารคดี เป็นเพลงที่มีขนาดยาว สามารถนำมาบรรเลงเพื่อเป็นการฝึกการใช้มือฆ้อง สมัยโบราณใช้บรรเลงแก้เพลงแขกมอญ เนื่องจากทั้งสองเพลงนิยมใช้ฆ้องวงใหญ่ขึ้นทำนองเพลง ตลอดจนเป็นสมุฏฐานในการประพันธ์เพลงต่างๆ เช่น เพลงสารคดีเถา เพลงบุหลันเถา เป็นต้น

การวิเคราะห์แนวทำนองเพลงเรื่องสารคดีทางบ้านขมิ้นและทางวัดกัลยาณมิตราวาส โครงสร้างของเพลงจัดอยู่ในประเภทเพลงช้า เริ่มจากเพลงปรบไก่ ต่อด้วยเพลงสองไม้ เพลงเร็ว และเพลงลา รูปแบบเพลงส่วนมากเป็นเพลงสองท่อน ลูกตกวรรคเพลงกระจาย ไม่กำหนดเสียงใดเสียงหนึ่งเป็นการเฉพาะ และความสัมพันธ์ระหว่างเพลงของทั้งสองทางนิยมใช้ลูกเท้าและลูกโยนมาเชื่อมต่อกันสามารถบรรเลงติดต่อกันอย่างกลมกลืน

The objective of this research was to compare the relationship between the song structure of Ban Khamin community and Wat Kalayamitawas community in the Thai music society. It was conducted by analysis of document collections and interviewing knowledgeable musicians.

The results of this research on the Saratee Story Song at Ban Khamin and Wat Kalayamitawas communities, found that there were similarities in using Prabkai Song, Song Mai Song, Raew Song and La Song and there was a dissimilarity in using Raew Song. However, there is a similarity in Khong Mue and using Luk Thao and Luk Yon to connect between the songs. It was popular for performance in ritual ceremonies to make people enjoy music and to arouse people in the nearby community that there is something happening. Moreover, it is to show the skills and the abilities of the musicians.

The importance of the Saratee Story Song is that it is very long. It can be used to practice the skills in playing Khong. In ancient ages, it was played as a response to Khaenk Mon song and it was used to play the melody. It was used as a basis to compose Saratee Tao Song and Bulan Tao Song.

Analysis of the trend of the Saratee Story Song revealed the structure of the song started as a Probkai Song and continued with Song Mai Song, Raew Song and La Song. It was classified into the group of slow songs. Most of them contain two parts. Luk Tok of each phrase was the distributed styles, it was not defined by any specific tone. Moreover, the relationship between those songs were popularly used in Luk Thao and Luk Yon to connect the songs when being performed and it should be played harmoniously.